

Sammen om ansvaret VM 2023

INDHOLD

01

**Forord:
VM under ansvar**

02

**Dansk Håndbolds
ansvarsstrategi**

03

**Samarbejde med
Sport Event Denmark**

04

Målsætninger

05

VM fokusområder

06

Nulpunktsmåling

07

**Social ansvarlighed:
RedLocker**

08

Opsamling

01

Forord

VM under ansvar

Store events kommer med et ansvar, og derfor har kvindernes VM 2023 på hjemmebane handlet om mere end det sportslige. Hos DanskHåndbold har vi nemlig brugt VM til at kickstarte vores strategiske arbejde med ansvarlighed.

Gennem tæt dialog med vores samarbejdspartnere har vi arbejdet med projekter og testet nye og mere ansvarlige løsninger.

Vi har indsamlet data og viden, og er blevet klogere på vores aftryk. De erfaringer vi har fået, vil vi bruge i vores videre arbejde med at skabe nye og mere ansvarlige tiltag.

Gennem vores VM-projekter har vi engageret vores samarbejdspartnere, sponsorer og tilskuere, og opfordret dem til at tage del i ansvaret og være med i bevægelsen.

Vi er #sammenforholdet og #sammenomansvaret!

Ann Lykke Davidsen, Chef for Kommunikation, marketing og bæredygtighed hos DanskHåndbold

At være et ansvarligt forbund er vigtigt for os, og derfor har vi brugt VM 2023 til at sætte gang i vores arbejde med ansvarlighed.

Under VM 2023 har vi ønsket at engagere vores fans, samarbejdspartnere og sponsorer, så vi sammen kan løfte opgaven – for vi tror, at de bedste løsninger skabes i fællesskab. Vi er allerede sammen for holdet, men vi ønsker også at være sammen om ansvaret.

Med stor hjælp fra vores samarbejdspartnere har vi indsamlet data og testet nye løsninger af. Sammen er vi blevet klogere på hvilket aftryk et stort mesterskab har og vi har gjort os en masse gode erfaringer, som vi nu vil bruge i det videre arbejde.

På DanskHåndbolds vegne vil jeg gerne takke alle, som har taget del i arbejdet!

02

#sammenomansvaret – DanskHåndbolds ansvarsstrategi

DanskHåndbolds arbejde med ansvarlig håndbold er forankret i strategien #sammenomansvaret.

Strategien beskriver, hvordan vi i DanskHåndbold stræber efter at være en moderne organisation, der tager ansvar – både lokalt og nationalt. Det gør vi ved at engagere og aktivere vores interessenter, og ved at bruge vores platforme til at påvirke samarbejdspartnere og civilsamfundet til at tage del i ansvaret.

#sammenomansvaret bygger på et ønske om at tage ansvar for 'people', 'profit' og 'planet'. For ansvarlig håndbold rækker ud over det, der foregår på håndboldbanen – det handler om at styrke det sociale, at vedligeholde en ansvarlig forretning og tage ansvar for vores klimaaftryk.

FN verdensmål 17 "Partnerskaber for handling"

Håndbold bygger på fællesskab. Og ligesom en håndboldkamp ikke kan vindes alene, skal opgaven om mere ansvarlige løsninger løftes i fællesskab. Derfor arbejder vi med FN verdensmål 17 "Partnerskaber for handling".

Hos DanskHåndbold har vi mange interessenter – både lokalt, nationalt og internationalt. Og det giver mulighed for at inspirere, engagere, påvirke, stille krav og spørgsmål til, hvordan håndbold som sport og fællesskab skal påvirke samfundet.

Vi ønsker at samarbejde med vores interessenter og indgå i partnerskaber, hvor vi kan dele viden, påvirke og hjælpe hinanden med at skabe nye og mere ansvarlige løsninger.

Vision:

DanskHåndbold vil være idrættens mest ansvarlige fællesskab.

Mission:

- Sammen med vores foreninger vil vi tage ansvar for håndbold i det daglige
- Sammen med vores samarbejdspartnere vil vi sætte ansvarlige rammer for håndbold
- Sammen med befolkningen vil vi tage ansvar gennem adfærdssændringer
- Sammen vil vi sikre, at vi er #sammenomansvaret

03

Samarbejde med Sport Event Denmark

DanskHåndbold og Sport Event Denmark har indgået aftale om støtte til VM 2023. Bæredygtige/ansvarlige initiativer er en del af aftalen.

Aftalen med Sport Event Denmark indebærer at:

- DanskHåndbold skal ansætte en bæredygtighedsansvarlig, der skal arbejde med de bæredygtige initiativer til VM 2023
- DanskHåndbold skal bruge eksterne specialister på bæredygtighedsområdet
- Der skal udarbejdes en nulpunktsmålning og evaluering på de fokusområder, der udvælges for VM 2023. Data skal bruges i kommende events.

Status:

- DanskHåndbold ansatte pr. august 2023 en projektleder til bæredygtighed og kommunikation, som har haft ansvar for de initiativer, der er iværksat ved VM 2023.

- Den 28. september 2022 afholdte DanskHåndbold en workshop om bæredygtighed ved Rethink Events. På workshoppen deltog repræsentanter fra DanskHåndbold, Organisations Komiteen for VM 2023, DanskHåndbolds Arrangementsudvalg, værtskommunerne Herning og Frederikshavn, Messecenter Herning, Arena Nord, Dansk Idrætsforbund og Sport Event Denmark.
- Under VM 2023 er der indsamlet data til nulpunktsmålning. Denne rapport indeholder en evaluering af de fokusområder og initiativer, der blev iværksat i forbindelse med VM.

04

Målsætninger

Målet ved VM 2023 var at kickstarte DanskHåndbolds arbejde med ansvarlighed, herunder:

- At udarbejde en ansvarsrapport for VM 2023
- At skabe grundlag for en nulpunktsmåling for energiforbrug
- At 25% af de iværksatte initiativer skal kunne videreføres til DanskHåndbolds foreninger

05

VM fokusområder

DanskHåndbold har arbejdet med fire fokusområder:

1. Mad og drikke
2. Transport
3. Materialer
4. Affald

For hvert fokusområde er der iværksat tiltag.

Udover de fire fokusområder har arbejdet også omfattet:

- Social ansvarlighed: gratis menstruationsprodukter til spillere og dommere
- Nulpunktsmåling

Fokusområde 1: Mad og drikke

Introduktion

Til sport events produceres, sælges og indtages mad- og drikkevarer. Mængden af mad, drikkevarer og madspild kendes ikke på forhånd. Arbejdet har taget afsæt i et ønske om at afdække madspild blandt spillere og officials, samt at skabe ansvarlige løsninger for drikkevand.

Tiltag

Under VM 2023 er der arbejdet med tre tiltag indenfor mad og drikke:

- 1.1 Pantindsamling
- 1.2 Genanvendelige drikkedunke i pressecentrene
- 1.3 Dataindsamling for madspild

1.1 Pantindsamling

Introduktion

Ifølge IHF's regler har alle hold krav på at få stillet drikkevand til rådighed i forseglede flasker.

I et forsøg på at undgå engangsflasker, undersøgte DanskHåndbold muligheden for at benytte vandtanke og genanvendelige drikkedunke. Projektet blev nedlagt, da det blev for omfattende og bekosteligt. Samtidig ville løsningen ikke leve op til IHF's krav.

I stedet sponsorerede LIDL 50.000 halvliters vandflasker til brug backstage dvs. i omklædningsrum og bag spillerbænkene.

For at sikre ansvarlig afskaffelse af flaskerne besluttede DanskHåndbold at lave en pantindsamling og donere pengene til et godt formål. Forskellige muligheder blev afsøgt, og de to venues blev spurgt, om de ville afgive deres pant fra tilskuerområderne til indsamlingen.

Tiltag: Pantindsamling til fordel for Julemærkehjemmene

I et samarbejde mellem DanskHåndbold, MCH A/S og Dansk Retursystem blev der indsamlet pant til Julemærkehjemmene, som de danske A-landshold er ambassadører for.

Pantindsamlingen omfattede:

- Pantflaskerne i backstageområdet i Arena Nord og Jyske Bank Boxen
- Pantflasker og -dåser fra tilskuerområdet i Jyske Bank Boxen

Målsætninger

- At 80% af panten fra LIDL-sponsoratet indsamles og doneres til Julemærkehjemmene

Evaluering

Pantindsamling i backstageområdet:

Ambitionerne måtte tidligt nedjusteres, da flaskerne også blev brugt i træningshaller, som ikke var omfattet af pantindsamlingen og da flere spillere tog flaskerne med efter brug. Derudover antages det, at kulturelle forhold har spillet ind, da ikke alle lande har et retursystem for flasker, hvilket kan have betydning for, hvorvidt flaskerne blev returneret.

I Frederikshavn blev pantindsamlingen tidligt afblæst, da DanskHåndbold ikke havde ressourcer til at løfte opgaven. Der blev derfor ikke afhentet pant til indsamlingen i Frederikshavn.

Efter mesterskabet var mange vandflasker fra LIDL-sponsoratet tilovers. DanskHåndbold estimerer, at kun halvdelen af vandflaskerne blev brugt under VM.

I backstageområderne blev der indsamlet pant for i alt 9.029,50 kr. Tal fra Dansk Retursystem viser, at der i backstageområdet blev indsamlet i alt 4.835 pant B-enheder¹, som er plastflasker under 1 liter. Det svarer til 9,67% af de 50.000 halvlitersflasker fra LIDL.

Pantindsamling i tilskuerområdet:

I tilskuerområdet i Jyske Bank Boxen blev der indsamlet pant for i alt 30.947,50 kr.

Samlet beløb:

Under VM 2023 blev der indsamlet pant for i alt 39.977 kr. Pengene blev doneret til Julemærkehjemmene.

Foreningspotentiale

Ja. Med det rette koncept vil der kunne samles pant i DanskHåndbolds foreninger.

Tjekliste:

People ✓
Profit (✓)
Planet ✓

1.2 Genanvendelige drikkedunke i pressecentrene

Introduktion

DanskHåndbold ønskede at minimere brugen af engangsflasker i pressecentrene og i stedet gøre brug af det rene, danske drikkevand.

Tiltag: genanvendelige drikkedunke og vand fra hanen

DanskHåndbold indkøbte genanvendelige drikkedunke til pressen. I pressecentrene blev drikkevand fra hanen stillet til rådighed:

- MCH: anlæg koblet på det almindelige vand
- Arena Nord: vanddispensere med vand fra hanen

Målsætninger

- At indsamle viden og erfaringer, der kan bruges ved kommende mesterskaber
- At antallet af pressefolk, der efterspørger flaskevand holdes på et minimum

Evaluering

Pressefolkene i begge venues tog positivt imod tiltaget, og kunne se meningen med det.

Da tiltaget betød, at man ikke kunne finde flaskevand i køleskabe med øvrige drikkevarer, var der få forespørgsler på vand. Her blev en drikkedunk udleveret og vandposterne blev brugt.

Der blev indkøbt 400 styk 0,5 liter genanvendelige drikkedunke lavet af genanvendt PET. Efter mesterskabet var der 14 stk. tilbage.

Foreningspotentiale

Ja. Mange idrætsforeninger bruger allerede genanvendelige drikkedunke.

Tjekliste:

People
Profit
Planet ✓

Beregning af CO₂-eq-reduktion ved brug af vand fra hanen

Det daglige antal besøgende i pressecentrene kendes ikke og der kan derfor ikke laves en samlet beregning på hvor meget CO₂-eq, der er sparet under mesterskabet.

Hvis de 386 udleverede drikkedunke hver er brugt én dag, og der den pågældende dag er drukket 1,5 liter vand fra hver flaske, er der blevet drukket 579 liter vand.

Hvis de 579 liter vand drikkes som mineralvand fra halvliters plastikflasker, bruges 1.158 flasker og ifølge beregninger foretaget i Green Producers Tool vil det udlede 544,26 kg CO₂-eq.

Til sammenligning vil 579 liter vand fra hanen udlede 0,2 kg CO₂-eq, mens indkøb af 386 drikkedunke i plastik (genanvendt plastik er ikke tilgængeligt i programmet) udleder 198,4 kg CO₂-eq.

Dvs. at 1,5 liter postevand drukket af 386 drikkedunke giver en reduktion på 345,66 kg CO₂-eq² svarende til 63,5%.

²Bilag 2: Beregning af CO₂-eq-reduktion ved brug af vand fra hanen

1.3 Dataindsamling for madspild

Introduktion

DanskHåndbold har ikke indsamlet data for madspild ved tidligere mesterskaber, men ønsker indsigt i mængden af madspild.

Den første dataindsamling afgrænses til spillere og officials på hoteller, da det er her, at størstedelen af måltiderne for hold, delegerede og DanskHåndbolds medarbejdere indtages.

Tiltag

Tiltag 1: Madtilmeldingslister

DanskHåndbolds stab havde mulighed for både at spise på hotel og i arena. Af hensyn til den endelige fakturering og for at minimere madspild, blev der lavet madtilmeldingslister, hvor man dagligt kunne melde sig til hotellets frokost og aftensmad.

Tiltag 2: Dataindsamling på hotellerne

Under VM har DanskHåndbold gjort brug af otte forskellige hoteller. Heraf er to blevet booket efter dataindsamlingen blev iværksat og to hoteller har ikke kunnet bidrage til dataindsamlingen. De resterende fire har bidraget til dataindsamlingen.

Målsætninger

- At indhente data på mængden af madspild på hotellerne med henblik på nulpunktsmåling

Evaluering

Tiltag 1: Madtilmeldingslister

I Herning blev madtilmeldingslisterne løbende brugt under mesterskabet.

I Frederikshavn blev løsningen tilpasset da det viste sig, at det var de samme folk, der spiste på hotellet hver dag. Derfor blev der i stedet lavet en fast forplejningsaftale med hotellet og den blev tilpasset, hvis der skete ændringer i antallet af spisende gæster.

Det er svært at konkludere, om tiltaget har haft en egentlig effekt på mængden af madspild.

Tiltag 2: Dataindsamling på hotellerne

Hotellernes procedurer for dataindsamling varierer, og derfor varierer data også .

Scandic har den mest omfangsrige dataindsamling, hvor der skelnes mellem spiseligt og ikke spiseligt madspild (f.eks. æggeskaller, ananasskræller mv.) pr. gæst. Derfor er Scandics data brugt i beregninger for madspild under VM.

Beregninger viser, at den gennemsnitlige mængde spiseligt madspild pr. gæst pr. uge var 117,67 gr. Med afsæt i det samlede antal overnatninger er den samlede mængde spiseligt madspild på hotellerne under VM estimeret til 1.307,078 kg eller 1,307 ton³.

Foreningspotentiale:

Nej. Dataindsamling på madspild i foreningsregi vil i princippet kunne laves for cafeteriaer, men her har DanskHåndbold og foreningerne ikke direkte indflydelse.

Tjekliste:

People
Profit
Planet ✓

³Bilag 3: Dataindsamling for madspild på hoteller

Fokusområde 2:

Transport

Introduktion

Transport betragtes som en af de store klimasyndere, og i forbindelse med mesterskaber forventes et stort behov for transport.

Hvis nye og mere ansvarlige transportløsninger skal laves ved kommende mesterskaber, er det nødvendigt at kende den egentlige transportmængde. Derfor blev der under VM 2023 indsamlet data på transport. Dataindsamlingen afgrænsede sig til transport i Danmark.

Initiativer

Der er arbejdet med to tiltag for transport:

- 2.1 Dataindsamling for transport af hold og delegerede
- 2.2 Dataindsamling for tilskuernes transportvaner

Foto: Jozo Cabraja - Kolektiff

2.1 Dataindsamling for transport af hold og delegerede

Introduktion

Forud for VM 2023 vidste DanskHåndbold, at der ville være et stort behov for transport af hold og delegerede, blandt andet til og fra træning, kamp mv.

Data for transport skal bruges i en nulpunktsmåling for VM 2023 og i arbejdet med transportløsninger ved kommende mesterskaber.

Tiltag

Tiltag 1: Dataindsamling for transport af hold

Holdene ved VM blev transporteret til og fra lufthavn, træning og kamp i holdbusser. Busselskabet, Todbjerg, stod for bustransporten.

Under VM noterede Todbjerg antal kørte kilometer.

Efter VM blev forbruget af brændstof (diesel) beregnet. Der blev lavet en beregning af, hvad det har kostet at køre på diesel og hvad det ville have kostet at køre på HVO biodiesel. Prisdifferencen mellem diesel og HVO biodiesel blev beregnet og efterfaktureret til DanskHåndbold.

Efter VM købte Todbjerg HVO biodiesel svarende til forbruget under VM og kvittering for indkøbet sendes til DanskHåndbold. Todbjerg kører dermed den efterfølgende kørsel på HVO biodiesel.

Tiltag 2: Dataindsamling for transport i eventbiler

Under VM blev eventbiler brugt til transport af delegerede og medarbejdere til/fra arenaerne, hoteller, lufthavn mv.

Eventbilerne blev stillet til rådighed af elbilfirmaet, BYD, som var officiel Event Partner ved VM.

I samarbejde med BYD blev der indsamlet data for antal kørte kilometer ved aflæsning af kilometermåleren i alle eventbiler før og efter VM.

Som en del af tiltaget blev der i samarbejde med Norlys opstillet i alt 61 midlertidige ladestander ved de to arenaer. Heraf fire hurtigladere forbeholdt eventbilerne hvert sted. Ifølge tal fra Norlys blev ladestanderne brugt i alt 482 gange⁵.

Målsætninger

- At indhente data for transport af hold og delegerede til brug i nulpunktsmåling

Evaluering

Tiltag 1: Dataindsamling for transport af hold:

Under VM 2023 er der gjort brug af 24 busser. Data fra Todbjerg viser, at der er kørt i alt 24.492 km⁶. Beregninger foretaget i Green Producers Tool viser at 24 dieselbusser, der hver kører 1.020,5 km udleder i alt 25.464,33 kg CO₂-eq⁶.

Efter aftale med Todbjerg er prisdifferencen mellem diesel og HVO biodiesel blevet beregnet og efterfaktureret til DanskHåndbold. Todbjerg køber biodiesel svarende til forbruget under VM.

Tiltag 2: Dataindsamling i eventbiler:

Under VM 2023 er der brugt i alt 26 eventbiler. Data fra BYD viser, at der er kørt i alt 76.670,9 km⁷.

Foreningspotentiale

Nej.

Beregning af kørsel⁸

Hver elbil har i gennemsnit kørt 2.948,881 km under VM.

Ifølge beregninger foretaget i Green Producers Tool udledes der 6.489,43 kg CO₂-eq, ved 26 elbiler der hver kører 2.948,881 km.

Til sammenligning udledes der 25.733,06 kg. CO₂-eq ved den samme kørsel i benzinbiler og 23.190,65 kg CO₂-eq, hvis kørslen foretages i dieslbiler.

Beregninger viser at der ved at køre i elbiler under VM har været en CO₂-eq-reduktion på:

- 19.243,63 kg svarende til 74,8% ved at køre på el frem for benzin
- 16.701,22 kg svarende til 72,2% ved at køre på el frem for diesel

Tjekliste:

People
Profit
Planet ✓

⁵ Norlys [pressemeldelse](#) om midlertidige ladestander under VM:

⁶ Bilag 5: Dataindsamling for bustransport

⁷ Bilag 6: Beregning af buskørsel

⁸ Bilag 7: Dataindsamling for eventbiler

⁹ Bilag 8: Beregning af kørsel i eventbiler

2.2 Dataindsamling for tilskuernes transportvaner

Introduktion

DanskHåndbold vil gerne skabe ansvarlige transportløsninger for tilskuerne ved kommende mesterskaber, men kender ikke på forhånd tilskuernes transportvaner eller villighed til at benytte alternativ transport.

Tiltag: Spørgeundersøgelse

I forbindelse med VM 2023 udarbejdede DanskHåndbold et spørgeskema om tilskuernes transportvaner og villighed til at benytte alternative transportløsninger.

Spørgeskemaet var målrettet danske tilskuere og blev anvendt i Jyske Bank Boxen og Arena Nord, hvor 1-2 personer løbende indsamlede data.

Den indsamlede data vil blive inddraget i arbejdet med transport ved kommende mesterskaber.

OBS: Spørgsmål om køb af transport sammen med billet skyldes, at dette er en mulighed, som DanskHåndbold har overvejet. Med spørgsmålet ønsker DanskHåndbold at undersøge, om tilskuerne er villige til at benytte denne løsning.

Målsætninger

- At indsamle data, der kan bruges i udvikling af eventuelt nye transportløsninger

Evaluerings

I alt deltog 150 tilskuere i spørgeundersøgelsen. Spørgeguide og svar fremgår af Bilag 9: Spørgeundersøgelse om tilskuernes transportvaner.

Svarerne viser, at:

96,7%

af de adspurgte kommer i egen bil/elbil/hybridbil.

74,7%

finder det vigtigt, at transporten giver nem/hurtig adgang til/fra kamp.

40%

er interesserede i at købe adgang til en transportløsning, hvis det kan købes sammen med billetten, mens 4% svarer "måske".

81 personer har svaret på spørgsmålet om, hvad der kan få dem til at vælge et andet transportmiddel. Heraf har 44,4% svaret, at de ikke vil vælge et andet transportmiddel, mens 55,6% har givet et uddybende svar. Her fremhæver tre personer stemning fx "optakt" og "hygge" som relevant. Tre personer nævner prisen, fx at det ikke må være dyrere end hvis man kører i bil. Syv personer nævner at løsningen skal være dør-til-dør/direkte eller dække hele strækningen. Ni personer nævner, at det skal være "nemt", "let" eller "fleksibelt". 12 personer nævner offentlig transport eller let/direkte adgang med det offentlige som en mulighed.

Foreningspotentiale

Delvist.

Tjekliste:

People
Profit
Planet ✓

Fokusområde 3:

Materialer

Introduktion

Ved VM 2023 er der indkøbt forskellige materialer blandt andet venue dressing, tøj og skiltning.

Nogle af materialerne er omfattet af, at der til hvert mesterskab udvikles nyt logo og ny visuel identitet, og materialerne kan derfor ikke genbruges ved kommende mesterskaber.

Tiltag

Ved VM har DanskHåndbold ønsket et ansvarligt blik på materialerne gennem tre initiativer:

- 3.1 Initiativ vedrørende det tredje spilletøj
- 3.2 Indkøb
- 3.3 Afskaffelse af materialer til genanvendelse eller genbrug

Foto: Lars Møller

3.1 Det tredje spilletøj

Introduktion

Af IHF's regler for VM og EHF's regler for herrernes EM i 2024 fremgår det, at alle hold skal medbringe spilletøj i tre forskellige farver. Kravet har længe været gældende for VM, mens EHF først har indført det ved herrernes EM i 2024.

Hos DanskHåndbold har det tredje spilletøj ikke været brugt i kamp i de seneste 20 år. DanskHåndbold ser derfor det tredje spilletøj som unødvendigt og spild af ressourcer.

Tiltag

I forbindelse med Håndboldkvindernes sidste kamp inden VM har DanskHåndbold henvendt sig til IHF og EHF med en forespørgsel om at se på nødvendigheden af det tredje spilletøj og et forslag om at gøre det frivilligt for holdene om de vil medbringe det til VM og EM.

Håndboldkvindernes sidste kamp inden VM og Håndboldherrernes sidste kamp inden EM blev brugt til at gøre opmærksom på den ressourcemæssige problemstilling og lægge pres på IHF og EHF. Begge kampe blev spillet i det officielle tredje spilletøj. Efter kampene blev spilletøjet pakket ned og medbragt til mesterskaberne.

Danmarks tredje spilletøj er normalt sort, men i anledning af initiativet er der lavet et blåt sæt spilletøj. Den blå farve symboliserer FN verdensmål 17 "Partnerskaber for handling", mens ikonet for verdensmålet er trykt på trøjen.

Efter mesterskaberne blev signerede trøjer solgt på auktion til fordel for Danmarks Indsamlingen.

Målsætninger

- At mindst tre landsdækkende medier omtaler initiativet
- At der skabes dialog om det tredje spilletøj i den internationale håndboldverden
- At IHF og EHF lader kravet om det tredje spilletøj frafalde indenfor de kommende tre år og i stedet gør det frivilligt at medbringe tre slags spilletøj

Evaluering

Presseomtale

I forbindelse med Håndboldkvindernes og Håndboldherrernes kampe i det officielle tredje spilletøj, blev initiativet omtalt i livedækningen af begge kampe. Efter herrernes kamp blev det nævnt i tv-avisen på både TV2 og DR. På tværs af de to kampe blev historien omtalt ni gange af landsdækkende medier, heraf bragte to medier både historien ved kvindernes kamp og herrernes kamp. Derudover har to lokalmedier omtalt initiativet⁹.

Dialog om kravet for det tredje spilletøj

I tiden mellem kvindernes og herrernes kamp i blåt spilletøj, har EHF svaret på DanskHåndbolds henvendelse. I svaret nævner EHF, at de finder henvendelsen vigtig, men at de ikke kan ændre på kravet for herrernes EM med så kort varsel. Dog vil de se på det frem mod kvindernes EM. EHF vil også stå for koordinering med IHF.

Foreningspotentiale

Nej.

Tjekliste:

People
Profit ✓
Planet ✓

⁹Bilag 9: Medieomtale af det tredje spilletøj.

3.2 Indkøb

Introduktion

Ved VM indkøbes produkter og materialer, som ikke kan genbruges ved kommende slutrunder.

Tiltag

Tiltag 1: Tøj til frivillige og medarbejdere

Ved indkøb af tøj til frivillige og medarbejdere undersøgte DanskHåndbold muligheden for et mere bæredygtigt indkøb.

Tiltag 2: Drikkedunke til pressen:

Ved indkøb af flasker til pressen afsøgte DanskHåndbold muligheden for køb af drikkedunke i genanvendt plastik produceret i Europa.

Målsætninger

- At indkøb af materialer tager højde for bæredygtighed
- At der tages højde for genbrug ved køb af materialer

Evaluerings

Tiltag 1: Tøj til frivillige og medarbejdere:

Ved VM skulle der købes to typer af tøj:

- 'Casual wear' til frivillige og medarbejdere
- Officielt tøj til medarbejdere

Tøjet skal ikke bruges ved kommende mesterskaber.

Ved indkøb af 'casual wear' var DanskHåndbold i dialog med en leverandør, der solgte tøj lavet af restmaterialer. Grundet usikkerhed i forhold til leveringstid og mængder, valgte DanskHåndbold at foretage indkøbet hos en anden leverandør, der dog ikke havde et bæredygtigt produkt.

Medarbejdernes officielle tøj var et klassisk sæt med jakke og bukser/nederdel/kjole uden VM-logo. Det klassiske sæt blev valgt ud fra et ønske om, at tøjet skulle være anvendeligt – også efter VM. Medarbejderne fik mulighed for at vælge imellem to slags bukser, nederdel og kjole for at tage højde for individuelle præferencer.

Tiltag 2: Drikkedunke til pressen:

Som en del af tiltaget for drikkevand i pressecentre, blev der indkøbt genanvendelige drikkedunke. DanskHåndbold ønskede drikkedunke i genanvendt plastik produceret i Europa.

Indkøbet afhang af antal pressefolk, og da listen over akkrediterede pressefolk sent lå klar, blev leveringstid væsentligt for indkøbet. Udvalget af drikkedunke blev indsnævret, da MCH's vandanlæg kunne lave danskvand, hvilket flere drikkedunke ikke var egnet til. DanskHåndbold fandt frem til en drikkedunk i genanvendt plastik, som dog var produceret i USA.

Et ansvarligt blik:

I nogle tilfælde har der været mulighed for at vælge et mere bæredygtigt produkt, men praktiske forhold som leveringstid, ønsker/krav og økonomi har haft betydning.

DanskHåndbold har uden tvivl kunnet foretage mere bæredygtigt/ansvarligt indkøb til VM, men et ansvarligt blik bør også tage højde for praktiske og økonomiske forhold.

Foreningspotentiale

Ja, men det kræver guidelines som foreningerne kan anvende i forbindelse med indkøb.

Tjekliste:

People
Profit ✓
Planet ✓

3.3 Afskaffelse af materialer til genanvendelse eller genbrug

Introduktion

Til hvert mesterskab udvikles nyt logo og ny visuel identitet, hvilket betyder, at materialer ikke kan genbruges ved kommende mesterskaber.

Tiltag

Tiltag 1: Afskaffelse af venue dressing

Sammen med de to venues og værtskommuner har DanskHåndbold arbejdet på at finde lokale initiativer, der kan aftage venue dressing til brug i nye projekter efter VM.

Tiltag 2: Overskydende tøj til genbrug

Frederikshavn Kommune bruger overskydende tøj fra VM til frivillige ved Special Olympics Festival i Frederikshavn i maj 2024.

Målsætninger

- At sikre initiativer for afskaffelse/genbrug af materialer
- At 50% af venue dressing gives videre til genbrug/genanvendelse

Evaluering

Tiltag 1: Afskaffelse af venue dressing

Venue dressing bestod af forskellige materialer, herunder folier, plader/skilte og banner. Folierne og plader kunne ikke genbruges, mens bannermateriale kunne gives videre. Dermed kunne målet om at videregive 50% af venue dressing ikke umiddelbart indfries.

I begge værtskommuner har lokale initiativer ønsket at aftage bannermateriale:

- Frederikshavn: I Frederikshavn er bannermateriale givet videre til en lokal socioøkonomisk virksom-

hed, der hjælper borgere på kanten af arbejdsmarkedet. Virksomheden vil bruge bannermateriale i produktion af blandt andet hængekøjer og indkøbsnet. Overskydende materiale kan gives til en samarbejdspartner, der aftager tekstilrester.

- Herning: I Herning er en del af bannermateriale givet videre til et værksted på et lokalt ungdomscenter, der bruger materialerester i designs. Derudover har Herning Kommune planer om give materialer til skolers brug i Håndværk og Design undervisning, samt at aktivere et syfællesskab, der laver tasker/muleposer for det lokale kulturhus.

Der blev produceret i et stort antal bannere til indendørs og udendørs brug på tværs af de to venues. Størstedelen af bannerne blev givet videre til genbrug/genanvendelse. De udendørs bannere var i for dårlig stand til at kunne videregives. På andre bannere fremgik billeder af spillere, og af ret-tighedsmæssige hensyn, måtte de ikke gives videre.

Tiltag 2: Overskydende tøj til genbrug

Efter VM har Frederikshavn Kommune henvendt sig til DanskHåndbold, fordi de har frivilligt-tøj til overs fra VM som de gerne vil bruge i forbindelse med Special Olympic Festival i maj 2024. Frederikshavn Kommune vil påtrykke nyt logo ovenpå VM 2023 logoet.

DanskHåndbold har givet lov til at det overskydende tøj bruges til Special Olympic Festival og har sendt det øvrige restlager til Frederikshavn.

Foreningspotentiale

Ja.

Tjekliste:

People ✓
Profit
Planet ✓

Fokusområde 4:

Affald

Introduktion

Mange kender billederne af en tom arena, hvor engangskrus, popcornbægere og mademballage ligger tilbage, når tilskuerne er gået. Når tilskuerne efterlader deres affald, efterlader de også en stor oprydningsopgave til de frivillige, der hjælper med oprydningen.

Tiltag

Ved VM 2023 har DanskHåndbold ønsket at sætte fokus på affaldskulturen i hallerne gennem:

- 4.1 Affaldsfilmm
- 4.2 Affaldssortering

4.1 Affaldsfilmm

Introduktion

I forbindelse med VM har DanskHåndbold ønsket at sætte fokus på affaldskulturen i hallerne, hvor mange tilskuere efterlader deres affald, når de forlader deres pladser.

Tiltag

Sammen med filmproducenten, 1974 Film, producerede DanskHåndbold en film om affald. Skuespiller, Lars Mikkelsen, medvirkede i filmen.

Filmen er bygget op af krydsklip mellem to handlingforløb:

- Forløb 1: Lars Mikkelsen i tom hal, der fortæller om håndbold og fællesskab, og appellerer til at tilskuerne husker at tage deres affald med, når de forlader hallen
- Forløb 2: Boxen under landskamp med glade håndboldfans, der efterlader affald og frivillige, der rydder op og efterspørger hjælp til oprydningen

Filmen blev lavet på dansk med engelske undertekster, og blev afspillet i begge arenaer.

Målsætninger

- At de frivillige oplever, at oprydningsopgaven er mindre end ved tidligere mesterskaber

Evaluering

Under og efter VM har DanskHåndbold været i dialog med koordinatoren for de frivillige, der stod for oprydningen i Jyske Bank Boxen.

Efter VM blev der givet udtryk for, at det var tydeligt, at der var gjort en indsats på området og at de frivillige oplevede, at der var mindre oprydning end tidligere. I forbindelse med de sidste to kampdage, hvor der var flere udenlandske tilskuere, oplevede de frivillige dog en større mængde affald, end ved de øvrige kampe.

DanskHåndbold vurderer, at det øgede fokus på affald har haft en positiv effekt. Ved kommende mesterskaber bør indsatsen på kampdage med mange udenlandske tilskuere overvejes.

Foreningspotentiale

Ja.

Tjekliste:

People ✓
Profit
Planet ✓

4.2 Affaldssortering

Introduktion

For at sikre korrekt afskaffelse af affald under VM, har DanskHåndbold ønsket affaldssortering i de to danske arenaer.

Tiltag

Tiltag 1: Affaldssortering

I samarbejde med de to venues, blev følgende affaldssorteringsmuligheder stillet til rådighed:

- Arena Nord: sortering i (1) rest, (2) mad, (3) plastik/metal/kartoner og (4) pant. Mulighed for ekstra skraldefraktioner ved behov.
- MCH/Jyske Bank Boxen: sortering i (1) pap/papir, (2) pant, (3) plastik/metal/kartoner, (4) mad og (5) rest.

Tiltag 2: Adfærdskommunikation om affaldssortering

Udvikling af kommunikationsmateriale og adfærdsdesign for at sætte fokus på affaldssortering.

Målsætninger

- At der er mulighed for affaldssortering i begge venues
- At affaldssorteringsløsningen tager højde for arenaernes affald og eventuelt affald fra handouts

Evaluering

Tiltag 1: Affaldssortering

Under VM var der mulighed for affaldssortering i begge venues.

Affaldssortering i Arena Nord:

- Arena Nord havde affaldssortering før VM. Efter VM var det Arena Nord's oplevelse, at affaldssorteringen under VM var gået godt.
- Data på mængden af affald viser at der under VM er blevet sorteret 2.430 kg. organisk affald, 3.900 kg. restaffald, 860 kg. pap-baller, 165 kg. plast/metal/drikkekartoner og 35 kg. papir/pap.

Affaldssortering i MCH:

- MCH brugte VM til at introducere en affaldssorteringsløsning, som også vil blive brugt efter VM. Efter Danmarks første kamp, var det tydeligt, at kapaciteten ikke matchede mængden af affald, og derfor

blev der ved Danmarks kommende kampe sat ekstra skraldespande til restaffald frem og forskellige placeringer af de ekstra skraldespande blev afprøvet.

- Data på mængden af affald viser at der under VM er blevet sorteret 9.440 kg. pap, 1.650 kg. plast, 18.020 kg. madaffald og 28.280 kg. restaffald¹¹.

En sponsor delte nissehuer ud i Boxen, men da det forventedes at tilskuerne beholdt huerne, blev affaldssorteringen ikke tilpasset. På Danmarks to første kampdage blev der delt flag ud i fanzonen. Flagene kom fra MCH's restlager og da der ikke var taget højde for flagene skabte de udfordringer for affaldskapaciteten. I Frederikshavn blev der tre dage uddelt klappevifter, og affaldssorteringen blev tilpasset med en pap/papir-fraktion.

Tiltag 2: Adfærdskommunikation

Adfærdskommunikationen bestod af skiltning ved alle skraldespande, en grafik til storskærmen samt gulvklistermærker ved udvalgte skraldespande.

Det er svært at konkludere om adfærdskommunikationen har haft en effekt. Men på baggrund af evaluering af tiltaget for affaldssortering og evaluering af affaldsfilmen, vurderes det, at adfærdskommunikationen har bidraget positivt til fokusområdet 'affald'.

Foreningspotentiale

Ja, men det forudsætter tæt samarbejde med de respektive kommuner.

Tjekliste:

People
Profit
Planet ✓

**"Put your waste in its place
– thanks for helping us sort the garbage"**

Adfærdskommunikationen omfattede:

- Skiltning ved skraldespande
- Gulvklistermærker
- Skærmgrafik til storskærm

¹¹Bilag 11: Dataindsamling for affaldssortering

06

Nulpunkts- måling

Introduktion

Som en del af aftalen med Sport Event Denmark, skal der skabes grundlag for en nulpunktsmåling for VM.

Nulpunktsmålingen skal bidrage til viden om og indsigt i, hvilket aftryk et mesterskab sætter. Data skal efterfølgende bruges som reference for kommende mesterskaber i Danmark.

Tiltag

Dataindsamlingen er lavet i samarbejde med relevante samarbejdspartnere.

Madspild på hotellerne: som en del af fokusområdet "Mad og drikke" er der indsamlet data på mængden af madspild på hotellerne.

Transportmængden: sammen med udbyderen af eventbiler og busselskabet er der indsamlet data på transportmængden.

Tjekliste:

People
Profit
Planet ✓

Affald:

- Arena Nord tømte containere før VM og fik efterfølgende data på affaldsmængden pr. affaldsfraktion fra renovationsfirma.
- MCH's nye affaldssortering gav mulighed for data pr. affaldsfraktion fra renovationsfirma.

Energiforbrug:

- Arena Nord har aflæst målere for el, vand og varme før og efter VM
- MCH har aflæst målere for el før og efter VM

Målsætninger

- At indsamle data på de fire VM fokusområder
- At anvende den indsamlede data i en nulpunktsmåling

Evaluering

VM 2023 på hjemmebane har genereret:

- En estimeret mængde spiseligt madspild på hotelterne svarende til 1.308,078 kg.
- Kørsel på i alt 101.162,9 km., hvoraf buskørsel står for 24.492 km og eventbiler for 76.670,900 km.

- En samlet mængde affald på 64.780 kg., heraf udgjorde madaffald/organisk affald 20.450 kg., restaffald 32.180 kg., pap og papir 10.335 kg. samt plast/metal/drikkekartoner 1.815 kg.
- Et samlet elforbrug i de to venues på 418.910 kWh.
- Vandforbrug på 173 m³ i Arena Nord.
- Varmeforbrug på 47 MWh i Arena Nord.

Beregninger kan ses på Bilag 12: Beregninger for nulpunktsmåling.

Frem mod næste mesterskab vil DanskHåndbold arbejde med nulpunktsmålingen i forbindelse med nye projekter og tiltag.

Foreningspotentiale

Delvist. Ved nulpunktsmålinger i DanskHåndbolds foreninger skal der tages højde for, at hallerne anvendes til andre idrætsgrene og aktiviteter. Nulpunktsmålinger i foreninger skal derfor laves i samarbejde med halbestyrelsen/kommunerne, og forudsætter et oplæg på, hvordan målingerne skal laves.

Foto: Sasa Pahic Szabo - Kolektiff

07

Social ansvarlighed – RedLocker samarbejde

Introduktion

Det svenske brand, RedLocker, indgik et samarbejde med de øvrige VM 2023 værtsnationer, Sverige og Norge, om at stille gratis bind og tamponer til rådighed gennem RedLockers dispensere.

Tiltag

RedLocker kontaktede DanskHåndbold for et samarbejde til VM 2023.

I samarbejde med RedLocker blev dispensere med gratis bind og tamponer stillet til rådighed i:

- Arena Nord, herunder i fire omklædningsrum til spillere og to til dommere
- Jyske Bank Boxen, herunder i fire omklædningsrum til spillere og to til dommere

Under mesterskabet har medarbejdere fra DanskHåndbold haft til opgave at fylde dispenserne.

Målsætninger

- At skabe et tiltag, der går på tværs af de tre værtsnationer
- At spillere og dommere gør brug af dispenserne

Evaluering

I begge arenaer blev RedLockers dispensere installeret og dermed blev samarbejdet med RedLocker et tiltag på tværs af de tre værtsnationer.

I forbindelse med påfyldning af dispenserne, kunne DanskHåndbolds medarbejdere se, at dispenserne løbende blev brugt. Særligt blev dispenserne i spilleromklædningsrummene brugt og nogle gange var dispenserne halvtomme, når DanskHåndbolds påfyldte dem.

Foreningspotentiale

Ja. Enten gennem samarbejde med RedLocker eller gennem lignende tiltag.

Tjekliste:

People ✓
Profit
Planet

08

Opsamling

Hos DanskHåndbold har vi lært meget af vores arbejde med ansvarlighed under VM 2023. Vi har testet nye løsninger af, indsamlet data og er blevet klogere på mesterskabets aftryk.

Den viden og de erfaringer som vi har fået, vil vi bruge i det videre arbejde med ansvarlig håndbold – både i vores foreninger og til kommende mesterskaber. Her vil vores nye indsigter og data danne grundlag for udviklingen af ansvarlige tiltag, og VM 2023 vil blive brugt som baseline for målinger på kommende mesterskabers aftryk.

Den største og vigtigste læring er, at arbejdet med ansvarlighed er en proces som kræver tid og tilvænning, da det i høj grad handler om adfærd. Under VM har vi erfaret, at der opstår udfordringer når man vil introducere nye tiltag – det kan for eksempel være den praktiske løsning, organisationens kultur eller noget helt tredje. Det er derfor vigtigt at man på forhånd er opmærksom på mulige barrierer og er klar på at afsøge nye muligheder og tilpasse sine indsats og evaluere – både før, under og efter eventen.

Arbejdet med at skabe nye og mere ansvarlige løsninger er en opgave, man ikke kan løfte alene – man er afhængig af tætte samarbejdspartnere, og under VM har alle vores samarbejdspartnere været vigtige medspillere. Vores oplevelse er, at vores ideer og ønsker er blevet mødt med positive miner og opbakning. Nogle samarbejdspartnere er længere end andre, og de enkelte løsninger må tilpasses de muligheder, som er til rådighed hos de enkelte.

Kommunikation er centralt for at lykkes – både når vi fortæller hvorfor vi gør som vi gør, men også når omverdenen skal med ombord. Under VM har vi kommunikeret i stort og småt – gennem vores tiltag,

vores egne kanaler og gennem adfærds-kommunikation. Nogle historier kom let ud at leve, men VM 2023 har også vist at ansvarlighed stadig er et nyt område i sporten, og at det kræver ekstra benarbejde, hvis historierne skal ud at leve bl.a. i pressen.

Når et projekt er sat i gang og den daglige drift startet, kan man hurtigt glemme de små succeser – men de er alle et skridt på vejen, og det er derfor vigtigt også at anerkende og fejre de små sejre. Vi er langt fra i mål, men med VM 2023 har vi taget de første skridt på vejen og hvert et skridt tæller.

Vi er #sammenomansvaret!

Key takeaways:

1. Arbejdet med ansvarlighed er en proces og man må starte et sted
2. Samarbejdspartnere er vigtige medspillere!
3. Det handler om adfærd – og adfærdsændringer tager tid
4. De lavpraktiske opgaver kræver flere hænder end først antaget
5. Evaluering og tilpasning af indsatserne er nødvendigt – både før, under og efter
6. Der vil opstå udfordringer – vær opmærksom på barriererne og vær klar til at afsøge nye muligheder
7. Kommunikation er key!
8. Det sportslige fylder meget i pressen
9. Vær opmærksom på kulturelle forskelle, når eventen har udenlandske tilskuere og deltagere
10. Husk at fejre de små sejre!

Foreningspotentiale

En målsætning for VM 2023 var, at 25% af tiltagene skulle kunne videreføres til DanskHåndbolds foreninger.

Under VM har DanskHåndbold arbejdet med 12 tiltag, hvoraf:

- Ni tiltag helt eller delvist har foreningspotentiale med de rette koncepter: **(1)** pantindsamling, **(2)** drikkedunke i pressecentrene, **(3)** indkøb, **(4)** tilskuernes transportvaner, **(5)** afskaffelse af materialer til genanvendelse eller genbrug, **(6)** affaldsfilm, **(7)** affaldssortering, **(8)** nulpunktsmålning og **(9)** gratis menstruationsprodukter.
- Tre tiltag ikke har foreningspotentiale: **(1)** dataindsamling for madspild, **(2)** transport for hold og delegerede og **(3)** det tredje spilletøj.

Dermed har 75% af tiltagene helt eller delvist foreningspotentiale. Nogle af tiltagene vil dog kræve at der videreudvikles på konceptet og at relevante samarbejdspartnere inddrages.

VM 2023 og CO2-eq regnskabet

Vi har ikke været i stand til at lave en komplet opgørelse over CO2-eq-aftrykket ved at afholde VM 2023. Dog har vi lavet nogle konkrete tiltag, som vi kan måle på og som har givet en konkret CO2-eq-reduktion, fx vand til pressen og elbiler.

Under VM har vi indsamlet data på transport, madspild, affald og energiforbrug. Det er vores mål at arbejde videre med dataen, så denne rapport kan danne grundlag for nye mål, så vi ved vores fremtidige mesterskaber kan nedbringe CO2-eq-aftrykket.

DanskHåndbold
Idrættens Hus
Brøndby Stadion 13
2605 Brøndby

danskhaandbold@danskhaandbold.dk